

РЕШЕНИЕ

№ 1145

гр. Плевен, 02.08.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ПЛЕВЕН, VI ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на четвърти юли през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Силвия Г. Даскалова

при участието на секретаря Калина В. Димитрова
като разгледа докладваното от Силвия Г. Даскалова Гражданско дело № 20234430100963 по описа за 2023 година

и на основание данните по делото и закона, за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството по делото е образувано въз основа на депозирана искова молба от И. Е. И. с ЕГН *****, с постоянен адрес: с.***, обл.Плевен, ул. „****“ № *** чрез адв. К. И. Б., съдебен адрес: гр. София, ул. „****“ № *** (***) против „****“ ***, ЕИК ***, седалище и адрес на управление: гр. София, район „****“, бул. „****“ № ***, представлявано от И.Д. и Д.Н..

Производството е образувано като гр.д. №20221110154577/2022г. по искова молба, подадена пред Софийски районен съд, като с Определение 33986/13.12.2022г. е прекратено на осн. чл. 118, ал. 2 ГПК и изпратено по подсъдност на РС-Плевен.

Ищцата твърди следните релевантни факти, на които основава претендираните за реализиране права: Твърди се, че на 12.01.2022 г. между „****“ *** и ищцата И. И. бил сключен договор за потребителски кредит №***, по силата на който ответникът поел задължението да предостави на

ищцата - потребител по смисъла на ЗПК, парична сума в размер на 2000 лв., а заемополучателката се задължила да върне заемната сума, както и възнаградителна лихва и други такси и разходи, както следва: годишен лихвен процент - 35 %; годишен процент на разходите – 49,66 %, общ размер на плащанията 2700 лева.

Твърди се, че е сключен допълнителен договор за поръчителство, обезпечаващ процесния договор за кредит, по който е начислена допълнителна такса за възнаграждение на поръчителя. Твърди се, че таксата е дължима съгл. чл. 5 на договора, а поръчителят бил предварително избрано и одобрено от ответника лице – юридическото лице „***“, за което се твърди че е свързано с ответника. Твърди се още, че съгл. чл.1.6 от договора за предоставяне на поръчителство, възнаграждението на поръчителя е в размер на 1980 лева и не е включено нито в ГПР, нито в погасителния план.

Навеждат се доводи, че процесният договор за потребителски кредит е изцяло недействителен по смисъла на Закона за потребителския кредит и Закона за защита на потребителите, а при условия на евентуалност /ако съдът приеме, че договорът не е изцяло недействителен/, че същия съдържа нищожни клаузи.

Сочи се, че съгласно разпоредбата на чл. 22 от ЗПК, договорът за кредит е недействителен, когато не са спазени изискванията на чл. 10, ал. 1, чл. 11, ал. 1, т. 7 - 12 и 20 и ал. 2 и чл. 12, ал. 1, т. 7 - 9 ЗПК. Твърди се, че процесният договор за потребителски кредит бил недействителен, поради наличието на няколко от хипотезите, регламентирани в чл. 22 ЗПК. Излага се довод, че в чл. 10, ал. 1 ЗПК са регламентирани изискванията, на които задължително трябва да отговарят договорите за потребителски кредити, за да са действителни, като едно от тях е изискването за шрифт /не по-малък от 12/. В случая, според ищцата, процесният договор не отговаря на това изискване, т.к. шрифтът е по-малък от 12, което се отнася и за Общите условия към него. Излагат се доводи, че общите условия, освен че не отговаряли в случая на изискването за шрифт, то поради липсата на разстояние между редовете и абзаците, били и трудни за възприемане от потребителя, което представлявало нарушение на ЗПК и ЗЗП.

Сочи се още, че в чл. 11, ал. 1, т. 6 ЗПК, като задължителен реквизит на договорите предвиден срок на договора за кредит. Според ищцата, такъв

нямало в процесния договор. Сочи се, че същият съдържал единствено погасителен план на вноски, което не можело и не следвало да се тълкува като срок на договора.

Излага се довод, че в чл. 11, ал. 1, т. 9а ЗПК, като задължителен реквизит от съдържанието на всички договори за потребителски кредити е регламентирано да бъде посочена методиката за изчисляване на референтния лихвен процент, каквато методика в процесния договор се твърди, че липсвала.

Нарушена била, според ищцата, и разпоредбата на чл. 11, ал. 1, т. 10 от ЗПК. В договора следвало да е посочена не само цифровата стойност на годишния лихвен процент, но и изчерпателно да се посочат всички разходи, които заемополучателя ще направи и които са отчетени при формирането на годишния процент на разходите, тъй като това била икономически слабата страна по договора и следвало да бъде запозната и максимално информирана за разходите, които следвало да направи във връзка с кредита.

Твърди се, че е налице грубо нарушение на императивната разпоредба на чл. 11, ал. 1, т. 11 ЗПК. В Договора, както и в погасителният план не можело да се извлече информацията за размера на включените в месечната погасителна вноска суми, а именно колко лихва, колко главница и колко такса се погасявали с всяка вноска и дали се дължали други такси по кредита /каквато била задължително вменената на ищцата такса „Поръчител“ за едностранно определеното дружество-гарант „***“/.

Излагат се доводи, че договорът е недействителен и поради сключения допълнително договор за поръчителство със свързано с ответника лице „***“. Излагат се доводи, че на ищцата едностранно е вменено задължение да предостави обезпечение на кредита при две опции – да предостави физическо лице за одобрение или да сключи договор за поръчителство с предложеното дружество. Развити са съображения, че дължимото възнаграждение по договора за поръчителство е 1980 лева /при главница от 2000 лева/, което по естеството си представлява скрита лихва. Твърди се, че гаранционната сделка води до оскъпяване на кредита, че възнаграждението по договора за поръчителство е следвало да се включи в ГПР, както и че невключването му в ГПР представлявал заобикаляне на разпоредбата на чл. 19, ал.4 ЗПК. Сочи се, че ГПР би надвишил максималния размер, предвиден в ЗПК, а това е

самостоятелно основание за недействителност на договора.

Твърди се, че нищожна като противоречаща на добрите нрави е и клаузата, фиксираща размера на възнаградителната лихва на 35%. Развиват се доводи, че допустимият размер на лихвата не следва да надвишава трикратния размер на договорната лихва, а в процесния договор е налице трикратно превишаване.

Отправено е искане към Съда за постановяване на решение, с което да се прогласи нищожността на процесния договор за кредит, поради противоречието със сочените по-горе разпоредби на ЗПК, ЗЗП и ЗЗД, а в условия на евентуалност, ако се приеме, че процесния договор е действителен, да се прогласи нищожност на отделни клаузи: на клаузата, регламентираща лихвен процент от 35 % и на чл. 5, предвиждащ представяне на обезпечение по кредита. Претендират се и направените по делото разноси.

Ответникът „****“ е депозирал писмен отговор в срока по чл. 131 от ГПК, с който оспорва исковите претенции. Твърди се, че на кредитополучателя е предоставен СЕФ на електронната поща, при кандидатстване на за кредита. Ответникът счита за неоснователни възраженията на ищеца по отношение на лихвения процент, доколкото в договора е посочен фиксиран лихвен процент. Развиват се съображения, че от страна на ответника няма нарушение на нормите на чл. 11, ал.1, т.11 ЗПК, чл. 11, ал.1, т.9, т.10 и чл. 19, ал.4 ЗПК.

Развиват се съображения, че кредитополучателят е могъл да обезпечи кредита с избрани от него физически лица, и клаузата за обезпечение чрез „****“ / ***/ е в следствие от направения от кредитополучателя избор. Излагат се доводи, че необходимостта от обезпечение възниква в следствие от извършваната оценка на кредитоспособността на потребителя. Посочено е, че кредитополучателят е имал възможност в 14-дневен срок да се откаже от договора без да дължи обезщетения или неустойки, което не е сторил. Твърди се, че чл. 5 е индивидуално уговорена клауза, по избор на потребителя.

Излагат се доводи, че няма въведен максимален размер на възнаградителната лихва и тя се определя съгласно чл. 9 ЗЗД. Твърди се, че ищцата е получила информация за размера на възнаградителната лихва още при сключване на договора. Излагат се съображения, че законодателят не е

ограничил размера на възнаградителната лихва, както е сторил с ГПР. Сочи се, че ГПР е съобразен с изискванията на ЗПК.

В заключение е отправено искане да бъдат отхвърлени исковите претенции като неоснователни. Претендират се разноси. Отправено е искане за допускане на съдебно-техническа експертиза по посочени в отговора на исковата молба въпроси.

В открито съдебно заседание ищецът не се явява, не се представлява. Депозирано е писмено становище, с което изцяло се поддържа исковата молба, по изложените съображения.

В открито съдебно заседание ответникът не се представлява.

Съдът, като прецени събраните по делото писмени и гласни доказателства и съобрази доводите на страните, намира за установено от фактическа и правна следното:

Не се спори между страните, че е сключен процесният Договор за потребителски кредит № *** от 12.01.2022г.

Съгласно чл. 1 на договора, ответникът предоставя на ищеца кредит в размер на 2000 лева.

Съгласно чл. 2 на договора срокът за издължаване на кредита е 18 месеца, при първа падежна дата 11.02.2022г.

Съгласно чл. 3 от договора, за целия период на кредита, кредитополучателят следва да върне на кредитора сума в размер на 2700 лева, представляваща сбор от следните суми: а) сумата на отпуснатия кредит в размер на 2000 лева и б) лихва в размер на 700 лева при лихвен процент 35%.

Съгласно чл. 4 на договора, годишният процент на разходите е 49,66%, изчислен по реда на чл.8.4 от Общите условия и включва разходите, включени в общия разход по кредита, изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит.

Съгласно чл. 5 от договора, Кредитът се обезпечава с Поръчителство предоставено от *** в полза на Дружеството, С одобряването от Дружеството на предоставеното в негова полза обезпечение, уговорката свързана с обезпечението не може да се отмени нито от Кредитополучателя, нито от лицето, предоставило обезпечението. Със сключването на настоящия договор Кредитополучателят потвърждава, че при кандидатстването за кредит сам и недвусмислено е посочил избрания поръчител и е запознат с правото си да посочи както физическо лице, така и предложеното юридическо лице за поръчител, който да бъде одобрен от Кредитора в процедурата по кандидатстване за Кредит. Кредитополучателят декларира, че е запознат, че всеки одобрен от Кредитора поръчител дава еднаква възможност на

Кредитополучателя да получи кредит при едни и същи търговски условия.

Между ищцата И. И. и „***“ е сключен и Договор за гаранция /поръчителство/ от 13.01.2022г. Съгласно чл. 1.5. на този договор, Гарантът предоставя гаранция, като се задължава да обезпечи изпълнение на задълженията, произтичащи от Договора за Потребителски кредит, включително и от Общите условия, които са неразделна част от този Договор (наричан по-долу “Договора”). Съгласно чл. 1.6 на този договор, Такса за предоставяне на гаранция(поръчителство) е сума в общ размер от 1980 лева, дължима от Клиента за предоставената гаранция. Таксата за гаранцията се заплаща по посочена банкова сметка в Пощенска Банка -IBAN: ***, BIC: ***) на месечни вноски, в размерите, условията и на падежите, уговорени съгласно Погасителен план, който е неразделна част от настоящия Договор: Брой вноски – 18, Дата на първо плащане - 11.02.2022, Краен срок на издължаване на таксата - 06.07.2023

Така сключеният Договор за предоставяне на потребителски кредит № *** от 12.01.2022г., попада в приложното поле на Закона за потребителския кредит, тъй като отговаря на критериите по чл.3 ЗПК и не засяга изключенията по чл.4 ЗПК. Съгласно чл.21, ал.1 ЗПК всяка клауза в договор за потребителски кредит, имаща за цел или резултат заобикаляне изискванията на този закон, е нищожна.

По делото е изслушано заключението по допусната съдебно-счетоводна експертиза, което съдът възприема като обективно, обосновано, компетентно и безпристрастно. Съгласно заключението, предоставеният кредит е в размер 2000 лева, при 18 броя вноски, лихвен процент 35%, ГПР 49,66. Вещото лице дава заключение, че съгласно разписка за извършено плащане, кредитът е изплатен на *** И. на 12.01.2022г., чрез платежно нареждане за кредитен превод по банкова сметка с посочено основание „договор за кредит ***4“. Плащането е извършено чрез системата за електронни разплащания ePay.bg. Вещото лице дава заключение, че по Договор за предоставяне на потребителски кредит № *** са постъпили погасителни вноски от И. И. в общ размер от 1460 лева. На въпроса „По какъв начин са формирани вземанията за главница и лихви, както и всички други вземания по кредита“, вещото лице дава заключение, че общата падежна сума, която следва да бъде върната от Кредитополучателя по Договор за предоставяне на потребителски кредит №*** от 12.01.2022 г. е в размер на 2 700лв., представляваща сбор от следните суми: сумата на отпуснатия кредит, посочен в т.1 по-горе в размер на 2 000лв. и лихва в размер на 700лв. при лихвен процент 35,00%. Съгласно Преддоговорна информация (Стандартен европейски формуляр), т.4.3. При кандидатстване, Кредитополучателят може да избере да сключи Договор за гаранция с гарант (поръчител), предложен от Кредитора, за да обезпечи задълженията си по кредита. Съгласно заключението, общо вземанията по кредита са в размер на 4 680лв., вкл.: главница - 2 000лв.; лихви - 700 лв. и такса за предоставяне на гаранция -1980лв. Вещото лице сочи, че при изчисляване на ГПР по Договор за предоставяне на потребителски кредит

№*** от 12.01.2022 г. са включени главница и лихва. Съгласно заключението, от И. Е. И., /Кредитополучател/ са погасени следните задължения: главница - 187,30 лв., лихви - 308,15 лв., такса за предоставяне на гаранция - 804,55 лв., разходи за събиране на вземането - 160лв. На въпрос „Какъв е остатъкът до погасяването на главницата и лихвата по кредита“, вещото лице дава заключение, че Задължението по Договор за предоставяне на потребителски кредит №*** от 12.01.2022 г., сключен между „***“ ***, ЕИК *** /Кредитор/ и И. Е. И., ЕГН *****/***/ /Кредитополучател/ е в размер на 3 380лв. и включва: главница - 1 812,70 лв., лихви - 391,85 лв., такса за предоставяне на гаранция - 1 175,45 лв. Посочва, че общо задълженията по кредита са в размер на 4 680 лв., вкл.: главница - 2 000лв.; лихви - 700лв. и такса за предоставяне на гаранция - 1 980лв. Дадено е заключение, че лихвата в размер на 700 лв. е определена за целия период, за който е отпуснат кредита при лихвен процент 35,00%, т.е. 2 000 лв. x 35%. Вещото лице дава заключение, че такса за предоставяне на гаранция (поръчителство) в размер на 1 980лв. е определена в Договор за гаранция (поръчителство) от 13.01.2022 г., сключен между „***“ /Гарант/ и И. Е. И., ЕГН *****/***/ /Клиент/. Съгласно заключението, при изчисляване на ГПР по Договор за предоставяне на потребителски кредит №*** от 12.01.2022 г. в размер на 49,66% са включени главница и лихва, без да е включена такса гаранция в размер на 1 980лв. Вещото лице сочи, че при включване в изчисляването на ГПР на таксата за предоставяне на гаранция в размер на 1 980 лв., то ГПР по Договор за предоставяне на потребителски кредит №*** от 12.01.2022 г. е 209,87%.

По делото е изслушано заключението по допусната съдебно-техническа експертиза, което съдът възприема като обективно, обосновано, компетентно и безпристрастно. Съгласно заключението, при изготвянето на Договор за предоставяне на потребителски кредит №*** от 12.01.2022 г., е използван без серифен шрифт “Ariel”, при изготвянето на Общите условия за предоставяне на кредит на физически лица, е използван серифен шрифт „Times New Roman”, ползваната височина на шрифта на основния текст в документите е 12 пункта, а в заглавни текстове от документите до 20 пункта, ползваната разредка между абзаците е 10 пункта, ползваната редова разредка е кратна на 1,15 пункта, ползваната буквена разредка е „нормален“. Съгласно заключението, Заявката за кредит може да се подаде с личен гарант и също се избира от кредитоискателя във формата на заявка, която попълва. Гарантът може да бъде избрано от кредитоискателя физическо лице или банка, партньор на „***“. Функцията му е да гарантира за изпълнението на задълженията по договора за кредит. На Снимка 1, вещото лице е посочило метода, който ползва интернет платформата на „***“ за отпускане на кредити. Експертизата предоставя хронология на електронна кореспонденция, видима от информационната система на „***“ ***, от която е видно, че ответното дружество е предоставило на ищеца чрез имейл: преддоговорна информация (СЕФ), Договор за потребителски кредит № *** от 12.01.2022г. погасителен

план към него и Общи условия.

Съдът намира за неоснователно възражението на ответницата, че договорът за кредит е сключен в нарушение на разпоредбата на ЗПК, регламентираща формата на договора. Съгласно чл. 10, ал. 1 от ЗПК договорът за потребителски кредит се сключва в писмена форма, на хартиен или друг траен носител, по ясен и разбираем начин, като всички елементи на договора се представят с еднакъв по вид, формат и размер шрифт - не по-малък от 12, в два екземпляра - по един за всяка от страните по договора. Предвид спецификата на договора в случая, а именно, че същият е сключен от разстояние, в електронна форма, съдът намира, че изискванията за форма са спазени. Информацията по договора е предоставена на потребителя по ясен и разбираем начин до степен да бъде попълнено неговото съдържание с необходимите реквизити, съгласие за които е било дадено по несъмнен начин от страните. От заключението на експертизата се установява, освен че шрифтът е с нужния размер, и че има разстояние между абзаците и редовете. В тази връзка, възражението на ищцата, че редовете и абзаците са трудни за възприемане, е неоснователно.

Съдът счита, че от съдържанието на процесния договор е достатъчно ясен срока му така, както изисква разпоредбата на чл.11, ал.1, т.6 от ЗПК, поради което релевираното в тази насока възражение е неоснователно. Договорът влиза в сила със съвпадането на насрещните изявления на страните по него, срокът за издължаване е 18 месеца и при първа падежна дата 11.02.2022г.

Съдът намира, че по отношение на процесния договор се явява неприложима нормата на чл.11, ал.1, т.9а от ЗПК. Същата предвижда като задължително съдържание на договора методиката за изчисляване на референтния лихвен процент съгласно чл. 33а от ЗПК. В случая обаче не е уговорен референтен лихвен процент, а е регламентиран фиксиран такъв за целия срок на договора. Поради това няма как да бъде описана методика за плаващ лихвен процент, какъвто страните не са уговарили.

Съдът счита, че неоснователно е и възражението за нищожност на процесния договор на основание чл.22 от ЗПК, поради неспазване изискването на чл. 11, ал.1, т.10 от същия Закон, с оглед липсата на ясно разписана методика на формиране на годишния процент на разходите. Разпоредбата на чл.11, т.10 от ЗПК регламентира, че при сключване на договора следва да се уговори годишният процент на разходите по кредита, включващ по арг. от чл.19, ал.1 от ЗПК общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи (лихви, други преки или косвени разходи, комисиони, възнаграждения от всякакъв вид, в т. ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора), изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит. В случая е посочено в процесния договор какъв е размерът на годишният процент на разходите по кредита, като последният се формира от посочените в разпоредбата на чл. 19, ал. 1

ЗПК компоненти. Въпреки, че в клаузите на съглашението между страните не е посочено какви компоненти кредитодателят е включил при формиране размера на годишния процент на разходите при сключване на договора, последните са изводими от разпоредбите на закона. В случая Съдът счита, че може да се установи съдържанието на включените разходи посредством тълкуване на клаузите на договора за потребителски кредит съотнесени към разпоредбата на чл. 19, ал. 1 от ЗПК и тази на § 1, т. 1 от ДР на ЗПК, съгласно която общ разход по кредита за потребителя са всички разходи по кредита, включително лихви, комисиони, такси, възнаграждение за кредитни посредници и всички други видове разходи, пряко свързани с договора за потребителски кредит, които са известни на кредитора и които потребителят трябва да заплати, включително разходите за допълнителни услуги, свързани с договора за кредит, и по-специално застрахователните премии в случаите, когато сключването на договора за услуга е задължително условие за получаване на кредита, или в случаите, когато предоставянето на кредита е в резултат на прилагането на търговски клаузи и условия. Такса гаранция в размер на 1980лв. е предвидена в т.1.6. от друг договор-Договор за гаранция /поръчителство/ от друга дата 13.01.2022г., който договор в настоящото производство ищецът не е поискал да бъде обявен за нищожен. Ищецът е направил искане да бъде прогласена нищожността на Договор за предоставяне на потребителски кредит №*** от 12.01.2022 г., а в условията на евентуалност на клаузата на чл. 3 от договора, регламентираща лихвен процент от 35% и на чл. 5, регламентиращ предоставянето на обезпечение. По тези съображения Съдът намира, че при сключване на процесния договор за кредит не е било допуснато соченото от ищеца нарушение на разпоредбата на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК. В същото време ГПР не надхвърля максимално допустимия размер по чл.19, ал.4 от ЗПК, като включва главница и лихва.

Съдът намира за неоснователно и възражението на ищцата за нищожност на процесния договор, поради неспазване изискването на чл.11, ал.1, т.11 и т.12 от ЗПК. Процесният договор съдържа необходимата информация за размера, броя, периодичността и датите на плащане на погасителните вноски. Както националният закон, така и Директива 2008/48/ЕО не поставят като изискване към съдържанието на договора посочване на компонентите на всяка една погасителна вноска- каква част от нея е за погасяване на главница и каква част - за лихва. В този смисъл е и даденото от Съдът на Европейския съюз в Решение по дело C-42/15 тълкуване на норми от Директива 2008/48/ЕО.

Процесният договор за кредит е сключен след изменението на чл.19 ЗПК /обн.ДВ, бр. 35 от 2014 г., в сила от 23.07.2014 г./, поради което по отношение на същия е приложимо изискването алинея четвърта на същата разпоредба ГПР да не надвишава пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута, определена с постановление на Министерския съвет на Република България.

Съдът намира, че въведеното задължение за обезпечение с

поръчителство, се основава на нищожна клауза. Непредоставянето на обезпечение не води до претърпяване на вреди за кредитора, който е бил длъжен да оцени кредитоспособността на длъжника, съответно и риска при предоставяне на заема към сключване на договора, като съобрази и възможностите за предоставяне на обезпечение. Задължението за обезпечаване на главното задължение има вторичен характер и неизпълнението му не рефлектира пряко върху същинското задължение за погасяване на заетата сума. Видно е, че такава уговорка противоречи на добрите нрави по смисъла на чл. 26, ал. 1, предл. 3 ЗЗД, тъй като нарушава принципа на справедливост. Тъй като противоречието между клаузата и добрите нрави е налице още при сключване на договора, не е налице валидно съглашение и според чл. 26, ал. 1, вр. с ал. 4 ЗЗД, в тази част договорът не е пораждал правно действие.

Съгласно практиката на Европейския съд по Директива 93/13/ЕИО на Съвета относно неравноправните клаузи в потребителските договори, въведена в ЗЗП с § 13а от Допълнителните разпоредби, "... националният съд е длъжен да разгледа служебно неравноправния характер на договорна клауза, когато са налице необходимите за това правни или фактически обстоятелства. Когато счете такава клауза за неравноправна, той не я прилага, освен ако потребителят се противопостави на това.. ". По смисъла на § 13, т. 1 от ДП на ЗЗП, ищецът е потребител, тъй като е физическо лице, което придобива стоки или ползва услуги, които не са предназначени за извършване на търговска или професионална дейност. Съгласно чл. 143 от ЗЗП, неравноправна клауза в договор, сключен с потребител, е всяка уговорка в негова вреда, която не отговаря на изискванията за добросъвестност и води до значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца или доставчика и потребителя, като в т. 5 е визирана хипотеза на задължаване на потребителя при неизпълнение на негови задължения да заплати необосновано високо обезщетение или неустойка. Въвеждането в договора на задължение за обезпечение представлява поставянето на потребителя - ищец в неравностойно положение, налагащо по - големи от допустимите по закон неблагоприятни последици. Съдът счита, че неравноправна и поради това нищожна е клаузата на чл.5 от договора, предвиждаща обезпечение, чрез сключване на договор за

поръчителство с „***“. Кредиторът разполага със задължение и с достатъчно много източници на информация, да оцени предварително кредитоспособността на потребителя /чл.16 ЗПК/ и въз основа на тази оценка, той може да откаже да предостави кредит /чл. 18 ЗПК/, вместо да сключи договор. В случая, включването на клаузата за обезпечаване на задължението по кредита в Договора за предоставяне на потребителски кредит чрез поръчителство на посочено и одобрено от кредитора дружество, за което се дължи отделно възнаграждение противоречи освен на закона и на добрите нрави, а също е налице и заобикаляне на закона, каквато забрана предвижда чл. 26, ал.1 ЗЗД. На практика тази клауза прехвърля риска от неизпълнение

на задължението на кредитора за предварителна оценка на кредитоспособността на длъжника върху последния и води до допълнително увеличаване на размера на задълженията му.

Посоченото в съвкупност и поотделно, обуславя извод, че клаузата на чл.5 от договора за кредит, изискваща предоставяне на поръчителство от кредитополучателя, е сключена в условията на неравноправност по смисъла на

ЗЗП, което я прави нищожна поради противоречие с чл.146 ал.1 ЗЗП, а също и на добрите нрави по смисъла на чл. 26, ал.1 ЗЗД. По този начин се търси отговорност от длъжника -за действия на трети лица, каквато отговорност съгласно договора те не могат да носят. Съгласно чл. 146, ал. 5 от ЗЗП, наличието на неравноправни клаузи в договор, сключен с потребител, не води до неговата нищожност, ако договорът може да се прилага и без тези клаузи.

Неоснователно е възражението за нищожност на договора, тъй като уговорената лихва е в размер на 35 % и надвишава трикратния размер на законната лихва. Възнаградителната лихва има характер на цена на предоставената услуга, като нейната стойност, следва да се съизмерява, както със стойността на отпуснатия заем, така и със срока, за който се уговоря връщането, както и с обстоятелството дали е обезпечен. Съдът приема, че клаузата не противоречи на добрите нрави, по следните съображения:

Към датата на сключване на договора е налице законово ограничение на максималния размер на разходите по кредита, по реда на чл.19 ал.4 от ЗПК /ДВ бр. 35/2014г в сила от 23.07.2014г./, където е посочено, че годишният процент на разходите, не може да бъде по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута, определена с постановление на Министерския съвет на Република България. Както бе посочено по- горе, ГЛП по договора е 35%. Свободата на договаряне е дала възможност при съвпадение на волиите на страните да уговорят лихва по предоставените в заем парични средства, в какъвто намерят за удачен размер, стига да не нарушават изискването на чл.19, ал.4 на ЗПК. Ако законодателят е искал да постави граница до която може да се договаря размер на договорна лихва, то е щял да го направи отделно от разпоредбата на чл.19, ал.4 на ЗПК. В случая се касае за особен вид договор за заем, който се представя от небанкова финансова институция, която не набира средствата от влогове. Вземането на заемателя е рисково, тъй като не е гарантирано, при което и то начислява по-висок процент на договорната лихва, тъй като тя служи не само като форма на възнаграждение за ползване на предоставения от него в заем финансов ресурс, но и като цена на предоставяната от него услуга. В този смисъл не бива да се съпоставят договорните лихви с държавно определения размер на законната лихва, която се дължи при неизпълнение или забавено изпълнение на задължение, тъй като правната им природа е различна. По отношение на договорите за потребителски кредит е налице прието европейско законодателство, доколкото защитата на потребителите е една от целите на Съюза, за изпълнението на която държавите членки са

предоставили компетентност. В изпълнение на тази компетентност ЕИО и ЕО /сега ЕС/ са издали Директива 93/13/ЕИО и Директива 2008/48/ЕО, които са транспонирани в българското законодателство съответно в ЗЗП и ЗПК. Условието, при които следва да се предоставят кредити на потребители, са предмет на специално регулиране от 1.10.2006 г. със ЗПК (отм.), като на този начален етап законодателят е въвел само изисквания за ясно оповестяване на волята на договарящите се относно икономическата тежест, поемана от потребителя, чрез изискването за посочване на ГПР като задължителен реквизит на договора и забраната за търсене от потребителя на каквито и да е суми над ясно обозначените разходи. Този закон е заместен от 1 2.05.2010 г. с нов акт със същото наименование, който до изменението му с ДВ, бр. 35 от 2014 г., в сила от 23.07.2014 г., също не е уреждал изрично размера на разходите, възлагани на кредитополучателя. След посочените изменения са приети нови три алинеи на чл. 19 ЗПК, като са обявени за нищожни уговорки за размер на годишни разходи, надхвърлящи пет пъти размера на законната лихва и съответно извършените плащания от потребителите на вноски, определени по прекомерно договорен размер, се приемат за дължимо платени редуцирани по размер задължения. Според нормата на чл. 19 ЗПК, годишният процент на разходите изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи /лихви, други преки или косвени разходи, комисионни, възнаграждения от всякакъв вид/, изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит. До тази законодателна промяна, предоставянето на тази услуга на потребителите не е било регулирано с императивен лимит на възнаграждението на кредитора, но поради злоупотреба с договорната свобода, несъвместима с обществения морал, съдът намира, че като несъвместими с добрите нрави следва да се считат сделки на търговци, договарящи с потребителите ГПР, съществено надвишаващ възприетия по-късно горен праг на петкратен размер на законната лихва. Договорната лихва е възнаграждението /печалбата/ на кредитодателя за това, че е предоставил определена сума в заем. За да защити потребителя и за да се избегне неоснователното обогатяване на финансови институции, предоставящи потребителски кредити чрез определяне на висок лихвен процент, законодателят е предвидил същият да е компонента, която се включва при формирането на ГПР и съответно е определил максимален размер на последния. В тази връзка, преценката за противоречие със закона следва да се прави на плоскостта дали сборът на договорната лихва, ведно с другите разходи, не надвишава фиксирания от законодателя максимален размер на ГПР. Процесният договор за кредит е сключен след изменението на чл.19 ЗПК /обн.ДВ, бр. 35 от 2014 г., в сила от 23.07.2014 г./, поради което по отношение на същия е приложимо изискването алинея четвърта на същата разпоредба ГПР да не надвишава пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута, определена с постановление на Министерския съвет на Република България. В случая, определеният в договора размер на ГПР от 49,66%, както предвиденият ГЛП от 35%/ не

надвишава пет пъти размера на законната лихва, следователно посочената клауза не е нищожна поради противоречие със закона - чл.19, ал.5 ЗПК. Не може да се приеме, че клаузата е нищожна и поради противоречие с добрите нрави. Както бе посочено, законодателят е предвидил ГЛП да е компонент от ГПР и съответно е определил максимален размер на последния именно, за да защити потребителя и да се избегне неоснователното обогатяване на финансовите институции. В тази връзка, след като сборът на договорната лихва и другите разходи не надвишава фиксирания от законодателя максимален размер на ГПР, то с определянето на лихвен процент от 35%, кредиторът не е целял да се обогати неоснователно за сметка на кредитополучателя. Практиката на ВКС, според която противоречаща на добрите нрави е уговорка, предвиждаща възнаградителна лихва, надвишаваща трикратния размер на законната лихва е постановена преди с разпоредбата на чл.19, ал.4 ЗПК да бъде въведен законово установен императивен лимит на възнаграждението на кредитора.

Останалите възражения на ищеца и ответника са неотносими към правния спор.

При горните изводи, Съдът приема, че процесният договор за кредит е действителен и не намира приложение разпоредбата на чл.22 ЗПК. По гореизложените съображения, клаузата на чл. 3 от договора, регламентираща лихвен процент от 35% е действителна. Нищожна е само клаузата за обезпечение, уредена в чл.5 от процесния договор, която нищожност не води до обща нищожност на целия договор. Поради изложеното, предявеният иск с правно основание чл.26, ал.1, предложение първо ЗЗД за прогласяване нищожността на целия договор като противоречащ на закона /ЗПК и ЗЗП/ се явява неоснователен и следва да бъде отхвърлен.

По разноските:

Съдът намира, че за уважаването на искане за присъждане на адвокатско възнаграждение за оказана безплатна адвокатска помощ и съдействие на основание чл.38, ал.1, т.2 от ЗА е достатъчно да е представен договор за правна защита и съдействие, сключен между страна в процеса и адвокат-пълномощник, в който да е записано изрично, че адвокатът ще оказва безплатна правна помощ и съдействие на страна по делото—физическо лице, което се намира в затруднено материално положение, както и да е направено искане за присъждането на такова възнаграждение. Съдът няма задължение по закон да проверява дали страната е материално затруднена, за да може да уговаря с адвоката пълномощник на същата, безплатна адвокатска правна помощ и съдействие по чл.38, ал.1, т.2 от ЗА, доколкото се касае за вътрешни отношения между представител и представляван. При уговорено адвокатско възнаграждение между представител и представляван, което е заплатено от представлявания, разходите се присъждат в полза на страната-упълномощила адвоката по делото, а при осъществена безплатна адвокатска защита и съдействие на материално затруднено физическо лице-страна в

производството, разносните се присъждат на адвоката / както е в настоящия случай/, тоест и в двата случая се дължи адвокатски хонорар предвид изхода на делото.

На основание чл.78, ал.1 от ГПК, ответникът „****“ ***, ЕИК ***, следва да бъде осъден да заплати на ищеца И. Е. И. с ЕГН *****, с постоянен адрес: с.***, обл.Плевен, ул. „****“ № *** направените от нея разноски в настоящото производство за държавна такса в размер на 54 лева, съразмерно с уважената част на исковата претенция.

На основание чл.78, ал.3 ГПК ищецът И. Е. И. с ЕГН *****, с постоянен адрес: с.***, обл.Плевен, ул. „****“ № *** следва да бъде осъдена да плати на ответника „****“ ***, ЕИК *** направените разноски за депозит за вещи лица, съразмерно с уважената част на исковата претенция в размер на 225 лева. Доколкото от ответника не се претендира адвокатско/юрисконсултско възнаграждение, то не следва да бъде присъждано.

За осъществената от адв.К. Б. и адв.Н. И. безплатна правна помощ е дължимо адвокатско възнаграждение за един адвокат в минималния размер по Наредба №1/2004 - в редакцията ѝ към момента на депозиране на исковата молба, към която е приложен и подписания договор за правна помощ и съдействие или 300лв. - регламентиран с нормата на чл.7, ал.2, т.1 от Наредбата (преди изменението обн. ДВ бр. 88 от 4.11.2022 г.). Касае се за едно възнаграждение, дължимо общо на двамата пълномощници, осъществили безплатната правна помощ, като плащането е при условия на разделност – по равно.

По изложените съображения Районен съд-Плевен

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявения от И. Е. И. с ЕГН *****, с постоянен адрес: с.***, обл.Плевен, ул. „****“ № *** чрез адв. К. И. Б., съдебен адрес: гр. София, ул. „****“ № *** (***) против „****“ ***, ЕИК ***, седалище и адрес на управление: гр. София, район „****“, бул. „****“ № ***, представлявано от И.Д. и Д.Н., иск с правно основание чл.26, ал.1 ЗЗД ЗА ПРОГЛАСЯВАНЕ НИЩОЖНОСТ НА ЦЕЛИЯ Договор за предоставяне на потребителски кредит № ***/12.01.2022г. като противоречащ на закона /ЗПК и ЗЗП/, КАТО НЕОСНОВАТЕЛЕН И НЕДОКАЗАН.

ПРОГЛАСЯВА ЗА НИЩОЖНА на осн. чл. 26, ал.1 ЗЗД, клаузата на чл.5 *„Кредитът се обезпечавя с Поръчителство предоставено от *** в полза на Дружеството, С одобряването от Дружеството на*

предоставеното в негова полза обезпечение, уговорката свързана с обезпечението не може да се отмени нито от Кредитополучателя, нито от лицето, предоставило обезпечението. Със сключването на настоящия договор Кредитополучателят потвърждава, че при кандидатстването за кредит сам и недвусмислено е посочил избрания поръчител и е запознат с правото си да посочи както физическо лице, така и предложеното юридическо лице за поръчител, който да бъде одобрен от Кредитора в процедурата по кандидатстване за Кредит. Кредитополучателят декларира, че е запознат, че всеки одобрен от Кредитора поръчител дава еднаква възможност на Кредитополучателя да получи кредит при едни и същи търговски условия.“ от Договор за предоставяне на потребителски кредит № ***/12.01.2022г. сключен между И. Е. И. с ЕГН *****, с постоянен адрес: с.***, обл.Плевен, ул. „****“ № *** и „****“ ***, ЕИК ***, седалище и адрес на управление: гр. София, район „****“, бул. „****“ № ***, представлявано от И.Д. и Д.Н., поради противоречие на горепосочената клауза с добрите нрави и закона / ЗЗП и ЗЗД/.

ОТХВЪРЛЯ предявения от И. Е. И. с ЕГН *****, с постоянен адрес: с.***, обл.Плевен, ул. „****“ № *** чрез адв. К. И. Б., съдебен адрес: гр. София, ул. „****“ № *** (***) против „****“ ***, ЕИК ***, седалище и адрес на управление: гр. София, район „****“, бул. „****“ № ***, представлявано от И.Д. и Д.Н., иск с правно основание чл.26, ал.1 ЗЗД за ПРОГЛАСЯВАНЕ НИЩОЖНОСТ НА КЛАУЗАТА на чл. 3, б.“б“ от Договор за предоставяне на потребителски кредит № ***/12.01.2022г., регламентираща: „*лихвен процент в размер на 35%*“, КАТО НЕОСНОВАТЕЛЕН И НЕДОКАЗАН.

ОСЪЖДА на основание чл.78, ал.1 ГПК, „****“ ***, ЕИК ***, седалище и адрес на управление: гр. София, район „****“, бул. „****“ № *** **ДА ЗАПЛАТИ** И. Е. И. с ЕГН *****, с постоянен адрес: с.***, обл.Плевен, ул. „****“ № *** раноски в размер на **54 лева** за държавна такса, съобразно уважената част на исковата претенция.

ОСЪЖДА на основание чл.78, ал.3 ГПК И. Е. И. с ЕГН *****, с постоянен адрес: с.***, обл.Плевен, ул. „****“ № *** **ДА ЗАПЛАТИ** на „****“ ***, ЕИК ***, седалище и адрес на управление: гр. София, район „****“, бул. „****“ № ***, представлявано от И.Д. и Д.Н. **сумата от 225 лева направени** по делото разноски за депозит за съдебно-техническа и съдебно-счетоводна експертизи, съобразно уважената част на исковата претенция.

ОСЪЖДА, на основание чл. 38, ал.2 от ЗА, вр. с чл.78, ал.1 от ГПК,

„****“ ***, ЕИК ***, седалище и адрес на управление: гр. София, район „****“, бул. „****“ № *** **ДА ЗАПЛАТИ** на адвокат К. И. Б. с ЕГН ***** и адвокат Н. И. И. с ЕГН *****, адрес на упражняване на дейността за двамата пълномощници: гр.София, ул.“****“, №*** офис партер, **сумата от 300лева.**, представляваща адвокатско възнаграждение за оказаната по производството безплатна правна помощ на ищцата, платима при условия на разделност и по равно на двамата пълномощници.

Решението подлежи на въззивно обжалване пред Плевенския окръжен съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Районен съд – Плевен: _____